

Stockholms
universitet

2018-09-05

Dnr SU FV-1.1.3-1551-18

Karolina Alveryd
Utredare
Juridiska fakultetskansliet

Regeringskansliet
(Justitiedepartementet)
103 33 Stockholm

Remiss: Förenklat förfarande vid vissa beslut om hemlig avlyssning (SOU 2018:30)

Sammanfattande slutsats

Juridiska fakultetsnämnden kan i stora delar instämma i de slutsatser som anförs i betänkandet. På en punkt finner dock fakultetsnämnden skäl att ifrågasätta de bedömningar Utredningen om regeländringar för vissa hemliga tvångsmedel (Utredningen) gör.

Frågan om när ett offentligt ombud ska utses

Utredningen föreslår att om rätten har meddelat tillstånd till hemlig avlyssning av elektronisk kommunikation får en ansökan eller anmälan om ytterligare tillstånd mot samma person och som grundas på samma omständigheter men avser ett annat telefonnummer, en annan adress eller en annan elektronisk kommunikationsutrustning än det tidigare tillståndet prövas utan sammanträde och utan att offentligt ombud utses om ett sammanträde skulle vara utan betydelse (s. 81). Frågan om ett sammanträde är utan betydelse (dvs. om det finns skäl för ett s.k. förenklat förfarande) bör enligt Utredningen ta sin utgångspunkt i dels det tidigare meddelade tillståndet i förening med de uppgifter som framkommer i den nya ansökan, och dels effektivitetsskäl (dvs. att effektivisera förfarandet i de fall kriminella för att försvåra för brottsbekämpande myndigheter byter eller använder flera telefoner och nummer (s. 64 ff.). Enligt utredningen är det domstolen som ska ges rätten att bestämma när det behövs ett sammanträde (s. 63). Som skäl för ställningstagandet att ett offentligt ombud inte bör ges möjlighet att yttra sig innan domstolen meddelar sitt beslut anför Utredningen att det kan ifrågasättas vilken skillnad det offentliga ombudet kan göra i samband med prövningen. Utredningens bedömning är att betydelsen av att en ytterligare oberoende part (utöver domaren) innan beslutet granskar ansökan framstår i dessa fall som mycket begränsad. Utredningen anser emellertid att ett offentligt ombud i efterhand ska få ta del av rättsens beslut för möjligheten att ifrågasätta rättsens beslut inför högre rätt (s. 66 ff.).

Fakultetsnämnden motsäger förvisso inte ställningstagandet att betydelsen av att ett offentligt ombud innan beslutet i dessa fall granskar en ansökan kan bli begränsad, men delar inte Utredningens uppfattning att ett offentligt ombud innan beslutet inte ska ha

Juridiska fakultetsnämnden

Stockholms universitet
106 91 Stockholm

Besöksadress:
Universitetsvägen 10 A

Telefon: 08 16 24 68
E-post: karolina.alveryd@juridicum.su.se

möjlighet att bidra till och verka för att omständigheterna i ärendet blir allsidigt belyst. Omständigheten, som Utredningen anför, att åklagaren är oförhindrad att i samband med sin ansökan upplysa rätten om faktorer som enligt dennes mening talar för respektive emot att hålla ett sammanträde kan i bästa fall säga ställa krav på Åklagaren att respektera objektivitetsprincipen men ger enligt fakultetsnämndens uppfattning ingen garanti för att ärendet verkligen blir allsidigt belyst. Utredningen anför särskilt rättssäkerhetsskäl för att låta ett offentligt ombud i efterhand ta del av rättens beslut för att, om ombudet inte delar rättens bedömning avseende det nya numret, den nya adressen eller utrustningen ha möjlighet att ifrågasätta rättens beslut inför högre rätt. Fakultetsnämnden delar Utredningens ståndpunkt i detta avseende men menar att rättssäkerhetsaspekten bör beaktas redan i ett tidigare skede – innan domstolen fattar sitt beslut. Ett förfarande där ett offentligt biträde får möjlighet att bidra till och verka för att ärendet blir allsidigt belyst redan i ett tidigare skede kan vidare bidra till effektivitetsvinster i det att domstolen får ett bredare beslutsunderlag. Ett förfarande där ett offentligt ombud – i likhet med åklagaren – ges möjlighet att inkomma med synpunkter innan (snarare än efter) domstolen fattar ett beslut torde härtill vara mer överensstämmande med en kontradiktorisk grundtanke.

Remissvaret har på fakultetsnämndens uppdrag beslutats av dekanus, professor Jessika van der Sluijs. Yttrandet har beretts av universitetslektor Jack Ågren. Föredragande har varit utredare Karolina Alveryd. Yttrandet har expedierats av Juridiska fakultetskansliet.

Jessika van der Sluijs

Karolina Alveryd